

George NUME
RUSNAC INDIGENE
DE CULORI

Căutând sursele indigene ale seriei sinonimice *întunecat* – *mohorât* – *posomorât* – *borcoios*, descoperim o sursă comună pentru toate elementele menționate: ideea de <năboi, puhoi>. Vom demonstra această afirmație analizând rețeaua de relații fonosemantice pe care le contrac-tează cuvintele respective în vocabularul limbii române.

Primul cuvânt al seriei în discuție – *întunecat* – e un derivat al verbului *a (se) întuneca* (despre corpuri cerești) „a-și pierde lumina, a se face întunecos”; (despre o persoană care se găsește pe drum sau într-un loc străin) „a însera, a înnopta”; (despre corpuri opace care opresc razele de lumină) „a lipsi de lumină”; (despre mintea, judecata cui-va) „a (se) zăpăci”; (complementul e omul sau fața lui) „a lua o înfățișare tristă și încruntată”; „a se supăra”; (despre culoare) „a căpăta o culoare mai închisă” [DA – 1]. Etimologia propusă de A. Byhan (apud DA – 1) pentru *a întuneca* – verbul latin reconstituit **in-tunicare* „a acoperi cu o tunică” – a fost preluată, începând cu A. de Cihac [2], de toate dicționarele etimologice ale limbii române.

Obiecțiile aduse de adversarii acestei opinii rămân fără replică: „Nu există un verb latin **in-tunicare*. Evoluția semantică „a acoperi cu tunică” > „a întuneca” nu este convingătoare – nu este posibil ca de la tunică, care este făcută din stofă albă, să se ajungă la sensul „a întuneca”. Paralelismul semantic furnizat de ital. *appannare* „a acoperi cu o cârpă”, provenit de la cuvântul *panno* „cârpă”, este posibil, dar trebuie să avem în vedere că „a acoperi cu cârpă” n-a dat sensul „a întuneca” [Moško Moškov – 3, p. 239].

Dar nici alte ipoteze avansate cu privire la originea rom. *a întuneca* nu sunt mai convingătoare: a lui G. Giuglea, apud DA – 1 (< lat. **in-noctico*, *-are* „a înnopta”, cu metateză), a lui N. Drăganu, apud DA – 1 (< lat. **in-tonico*, *-are* „a începe să tune”), a Lexiconului Budan [4] și a lui H. Tiktin [5] (formă prescurtată din *a întunereca* < întunerec < lat. *tenebricus*, *-a*, *-um* „întunecos”), a lui

T. Hotnog, apud CDER [6], și a lui Moško Moškov [3, p. 235-239] (origine turco-tătară [cumană]).

De fapt, defectul comun al acestor supoziții e faptul că toate fac abstracție de rolul factorului intern în geneza și evoluția limbii române. Examinarea faptelor din această perspectivă permite dezlegarea vechilor enigme.

Înainte de a porni pe urmele radicalului (-) tun – în vocabularul altor limbi, se impune depistarea acestor urme în sistemul lexical românesc. Să vedem ce ne oferă limba română în acest sens: *a tuna* (învechit și popular) „a da buzna, a năvăli” [DLR – 7], *tunaci* „aprig” [DLR – 7], *toană* „pornire violentă, furie, înverșunare, întăritare” [DLR – 7], *tană* „ceață rară, pâclă” [DLR – 7: < scr. *tana*] (indigen, etem: <năboi, năvală>), *tonoh* „ceață, negură” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etem: v. cuv. precedent), *tanăc* „lamura făinii” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etem: <fărâ-mă, lucru fin>), *tanău* „(om) prost” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etem: <trăsnit>), *tancă* „lovitură dată cu palma” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etem: <pocnet>), *tancă* „neghiob” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etem: <trăsnit>), *tameș* „zăpăcit, năuc” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etem: v. cuv. precedent), *tamjă* (tamșă, tanjă, tangă, tabjă) „întâmplare, fapt, poveste (de necrezut)”; „pricină, afacere”; „obicei (mai ales rău)”; „nărav”; „om de nimic”; „om leneș” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, eteme: <trăsnaie>, <netrebnic>), *tânărog* „loc îngrădit în câmp, unde se țin vitele care pasc; pășune, pajiște”; „fâneață împrejmuțată cu gard”; „poeniță în mijlocul unei păduri”; „loc cultivat în mijlocul unei păduri sau al unui loc sterp” [DLR – 7: <magh. *tanorok*, *tanarok*] (indigen, etem: <îngrăditură, strânsură>, cf. *stână*, pentru tranșele sufixale, cf. *tânăruc* „tinerel” [DLR – 7]) etc.

Aloetia tranșei radicale din planul expresiei: *tun-*, *toan-*, *tan-*, *tam-*, *tab-*, *ton-*, *tân-* etc. e corelată cu schimbarea sinestezică a sensurilor din planul conținutului: <a bușni>, <năboi, năvală>, <pocnet>, <trăsnit, pocit>, <trăsnaie>, <fărâ-mă>, <netrebnic>, <îngrăditură, strânsură> etc.

În frământarea aceasta etemo-aloetică, ideea de „întunecat” se apropie mai mult de sensul „ceață, negură sau nor”, care presupune etemul <năboi, năvală>. Îngemănarea noțiunilor respective apare și în alte limbi: lat. *caligo*, *-inis* „negură deasă”; „întunecime”; „nor”; „fum”; „praf”; scr. *tama* „obscuritate”; „negură”; rus. *T’omnyj* „închis (la culoare)”, *tementsa* „înnourare”; „nor” [Dal’ – 8].

Aceeași scară etemică o consemnăm și pentru reg. *borcoios* „întunecat, mohorât, posomorât”; „supărat” [Bărbuț – 9]: *băracă* (*buracă*) „negură, ceață” [DA – 1, s.v. *bură*], *bură* „ceață sau negură amestecată cu ploaie mărunță” [DA – 1: „Et. nec. Cuv. pare a fi înrudit cu *boare* și a fi de origine latină, cf. v. it. *buriana* «ceață», friul. *zbora* «a face aburi etc.”] (indigen, etem: <năboi, năvală>, cf. *buragă* „apă curgătoare” [DA – 1, s.v. *burău*]), *bărnă* (*burnă*) „ceață” [DA – 1], *bărnaciu* (*bornaciu*) „oacheș, negricios” [DA – 1: <ung. *barnas* „id”, cu înlocuirea lui *-aș* prin suf. *-aciu*] (indigen, etem: <neguros>), *bărnuț* „oacheș la față, negricios” [DA – 1: <ung. *barna* „brun”, diminutivat prin suf. *-uț*] (indigen, v. *bărnaciu*), *burău* „cascadă” [DA – 1: et. nec.] (indigen, etem: <năboi>), *a bura* „a cerne o ploaie mărunță și deasă” [DA – 1: <*bură*, supra] (de fapt, *bură* <*a bura*), *burfai* „ceață după

ploaie”; „ploaie înceată, cu picături mărunte” [Bărbuț – 9], *burfei* (*burfete*) „copil mic și gras” [Bărbuț – 9] (indigen, etem: <strâns, grămădit>), *bor* „albastru, vânt” [DA – 1] (indigen, etem: <închis, strâns>), *boare* „vânt lin”; „abur, miros, parfum, aromă”; „zăpușeală, pâclă” [DA – 1: „Et. nec. Înțelesul cuvântului ne face să credem că avem a face mai degrabă cu o modificare a cuvântului *abur*... decât cu un urmaș al gr.-lat. *boreas* „vânt puternic, furtună”... sau cu un împrumut din slav. *burja* „furtună”, care a dat *bură*...] (indigen, etem: <adiere>), *abur* „vapor, lichid trecut în stare gazoasă”; „răsuflare, suflare” [DA – 1: „Et. nec. După Ov. Densusiannu... *abur* ar fi un substantiv verbal din *a aburi*, care presupune un tip latin vulgar **ab-burire*... S-ar putea porni și de la *a abura* – aceasta e și forma aromână – căci un tip **abburare* (după Meyer-Lübke, Rom. Gramm, II, § 117, pentru *amburere*) e comun tuturor limbilor romanice: it. (dial.) *abburare* „a se pârlî la soare”, v. prov. *abrá*, în Lyon *abiüró*, sp. *aburar* „a aprinde”.

Atât dificultățile formale (verbele par a fi derivate din substantive, nu invers), cât și cele semantice („ard, aprind” – „vapor”) sunt mari, iar alb. *avul*, *avel*, cu același sens, și care – după G. Meyer. Alb. Wörtb. 21 – presupune o formă mai veche **abul*, este atât de apropiat, încât suntem aplecați să admitem cu Miklosich, Alb. Forsch. II, 69 și cu G. Meyer, l.c. o înrudire strânsă între cuvântul român și cel albanez”) (indigen, postverbal al lui *a abura*, etem: <adiere, suflare>); înrudirea cu alb. *avul* și convergența cu rad. slav *bur-* demonstrează caracterul autohton și indo-european al cuvântului românesc.) etc. Aloetia tranșei radicale: *bâr-*, *bâr-*, *bur-*, *bor-*, *boar-* etc. e o dovadă sigură a indigenatului ei. Corelată cu impresionanta variație a expresiei, nesfârșita transformare etemică apropiată noțiuni contrare (*mare – mic*, *năvală – adiere* etc.) și explică schimbarea proteică a conținutului.

În desfășurările etemice care pun în lumină originea celorlalți termeni cromatici indicați la început – *mohorât*, *posomorât* – veriga *negură* e mai greu de detectat. O descoperim totuși în formațiile aloetice: *a se mohori* „a se colora în roșu (închis)”; „a căpăta o culoare închisă”; „a se întuneca”; „a se posomori, a se întrista” [DLR – 7] (Cihac – 2, Tiktin – 5 și alte dicționare: <*mohor* <magh. *mohar*> (indigen, etem: <a se înțețoșa>); *mohor* e un derivat postverbal, etem: <îngrămădit, umflat>, cf. *mosor* <*a se mosori* „a se umfla, a se tumefia” [DLR – 7: <*mosor* <scr., bg., ngr.], *mosomur* (despre păsări) „cu penele pestrițe, nici alb, nici negru” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etem: <pătat>, dovadă formația aloetică *a (se)posomori* (despre oameni sau despre fața, ochii, privirea etc. lor) „a deveni încrunțat, întunecat, mohorât”; (despre cer) „a se acoperi de nori, a se înnegura”; „a da sau a căpăta o notă de tristețe, de dezolare” [DLR – 7: cf. magh. *szomorü* „trist”] (indigen, etem: <a se înțețoșa>), *buhai* „buștină, burhai, ceață, bârnă” [DA – 1, s.v. *bură*] (indigen, etem: <năboi>), *buhaș* „nor de ploaie gros și negru” [DA – 1: cf. *buhai*] (indigen, etem: v. cuv. precedent), *mohoandă* „mămâie”; „femeie neîndemânică, proastă, toantă” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, eteme: <grămadă>, <greoaie>), *mohonie* „femeie foarte urâtă sau proastă, toantă” [DLR – 7: cf. *mohoandă*] (etem: <pocitanie>), *nohot* „cantitate mare, belșug (de...)” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etem: <mulțime>), *noor* (*noâr*, *nour*, *nuvâr*, *nor* etc.) „grupare delimitată de picături de apă sau cristale de gheață aflate în atmosferă, în urma condensării sau sublimării

vaporilor de apă”; „masă densă (și mobilă) de praf, fum etc.”; „mulțime compactă (și mobilă) de ființe” [DA – 1, toate dicționarele: <lat. *nubilum*] (indigen, etem: <îngrămădire>), *mohnă* „râpă sau făgaș plin de cioturi și de pietre, aduse de șuvoiul ploilor” [DLR – 7: et. nec.] (indigen: etem: <grămadă>), *lohoame* „poame multe” [DA – 1, fără et.] (indigen, etem: <mulțime>), *a pohoi* (*a puhoi*) (despre ape curgătoare) „a curge în cantitate mare, năvalnic”; (despre oameni) „a invada, a veni în număr mare din altă parte”; (despre pământ) „a se prăvăli” [DLR – 7: v. *puhoi* <v.sl. *povoni*] (indigen, etem: <a năvăli>), *pohor* „bucată de țesătură care servește la acoperirea unui obiect” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etem: <învelitoare>; <a *pohoi*, supra) etc.

Pentru *posomorât*, v. *a se posomorî*, supra, și aloetele: *a bosorî* „a ghemui” [DA – 1, fără et.] (indigen, etem: <a strânge>), *a bosoli* „a înghesui” [DA – 1, fără et.] (indigen, etem: v. cuv. precedent), *bosnat* „posomorât, busumflat” [DA – 1: „Et. nec. (probabil, înrudit cu *bosumflat*...)”] (indigen, etem: <îmbufnat>), *a se bosumfla* „a-și arăta supărarea sau nemulțimirea printr-o înfățișare posomorâtă” [DA – 1: et. nec., cf. *bosnat*] (indigen, etem: v. cuv. precedent), *buștină* „negură” [DA – 1: et. nec.] (indigen, etem: <năboi>), *bujnigai* (*bușnigai*) „negură deasă”; „fumăraie”; „mulțime, amestec, forfot” [Udr. – 10] (indigen, etem: v. cuv. precedent, cf. *a bujni* „a năboi” [Udr. – 10]), *bușneag* „ceață groasă” [Udr. – 10] (indigen, v. *buștină* și *bușnigai*, supra), *pușcărie* (în expr.) a fi ~ de fum „fumăraie” [DLR – 7: <pușcă <magh. *puska*] (indigen, rad. *puș-* fiind aloetul lui *buș-*, supra; etem: <mulțime>).

Aloetia se opune înstrăinării lui *pestriț* (*pestrit*, *pistriț*, *preștiț*, *pristiț*, *pristit*) „care are pete (mici) sau picături, stropi de culori diferite (de obicei alb cu negru)”; „vărgat”; (despre păr) „cărunt, sur”; (despre cai) „șarg, cu coada și coama albă”; (despre oameni) „pistruiat”; „ciupit de vărsat”; (despre ochi) „căprui”; „care este format din elemente de tot felul, care este amestecat, variat, felurit (și adesea eterogen)”; „ipocrit”; „răutăcios”; „tare, rezistent” [DA – 1; Mikl. – 11, Slaw. Elem., 41, Cihac – 2 și ulterior, toate dicț. etim. rom.: <v. sl. *pistrū* (de fapt, variantă a lui *pestrit*, supra, <a *împestri* [a *împistri*] „a împestrița” [DLR – 7]; despre rom. *pistru* și *a pistrela*, v. infra: coincidențele cu limbile slave nu sunt întâmplătoare: tiparele fonematice și ideatice se întrebuițează adesea în cadrul aceleiași familii de limbi; eteme: <stropit, picurat>, <amestecat>, <prefăcut>, <bătut, îndesat>, pentru varianta *pr-* a radicalului, cf. *a (se) prâsni* „a (se) stropi [DLR – 7], *prâsni* „picături, stropi de apă” [DLR – 7] etc.), *mistreț* „pestriț” [DLR – 7] (în toate dicționarele etimologice: <lat. *mixticus*>, dar sensurile aparent incompatibile ale rom. *mistreț*: „amestecat”; „corcit”; „dulce-acrișor”; „strâmt, îngust”; „pădureț, sălbatic”; „sprinten” etc. [DLR – 7], reductibile la etemele: <împroșcat, picuriu, pătat>, <strâns>, <pișcător>, <aprig>, <iute> denotă originea indigenă a cuvântului respectiv), *bistriț* (despre prune) „pișcăcioase” [DA – 1: <sl. **bystrici* (<*bystrū* „iute”)] (indigen, cf. *pestriț*, *mistreț*, supra; hidronimul *Bistrița* face parte din același lanț etemo-alotic, etem: <iute, năvalnic>), *lis* (despre câini sau despre cai) „cu părul sclipicios, cu o pată albă pe o parte a corpului”; „nume dat câinilor de vânat sau ciobănești” [DA – 1: <bg., sb. *lis* (psl. *lysŭ*) „cu pată albă”] (indigen, etem: <sclipicios>), *tis*(ă)

„arboare rășinos, cu frunzele verzi, lungi, înguste, lucioase și cu lemnul foarte prețios” [DLR – 7: cf. v.sl. *tisa*] (indigen, etem: <țeapă>, după configurația frunzelor, cf. *tisar* „id”, etem: <purtător de țepi>, să se comp. *tiglițar* „salcâm”, etem: <purtător de ghimpi>, *ghindar* „stejar”, etem: <purtător de ghinde> etc.), *tiscov* (*țușcov*) „pește argintiu” [DLR – 7: <scr. *ciškov*] (indigen, etem: <sclicicios>, sugerează o mișcare iute, o licărire, cf. *țuști*, onom.), *tistău* „ciocan cu care se sfarmă pietre” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, etemem sonic, sugerează ciocănitul, bocănitul). Continuumul acesta etemo-aloetic include și numele de râu *Tisa*. Pus alături de *Bistrița*, devine evidentă aloetia tranșelor radicale și identitatea etemică a numelor respective.

Formațiilor cromatice indigene de mai sus li se alătură numeroase creații similare purtând aloetele: *pis-*, *păs-*, *pîs-*, *mus-* etc. – *pistrui* „pestriț”; „animal (domestic) pestriț”; „pistruiat”; „fiecare dintre petele mici brune sau gălbui, care apar pe pielea unor oameni (mai ales sub acțiunea razelor solare sau a vântului)”; „pată” [DLR – 7; toate dicționarele etimologice românești: <*pistru*, infra] (indigen, derivat regresiv al lui *a* (*se*) *pistruia* „a face [sau a face să capete] pistrui”; „a (*se*) păta” [DLR – 7: <*pistrui*] (indigen, dovadă formația aloetică *mistrui* [DLR – 7], etem: <strop>), *pistru* „care are pete (negre) pe bot”; „pânză groasă cu dungi colorate, întrebuințată la confecționarea saltelelor” [DLR – 7; passim: <v. sl. *pistrŭ*] (de fapt, derivat regresiv al lui *pistrui*, supra), *păstrāv* (*păstrav*) „pestriț (la culoare)”; „piatră pestriță”; (în forma *păstravi*) „pistrui pe față” [DLR – 7; Cihac – 2, Conev – 12, Ciorănescu – 6: <v. sl. *pistrŭ* „pestriț”; DLR – 7: cf. *păstrāv*, v. urm.] (de fapt, e în relație aloetică cu rom. *pistru*, supra; etem: <stropit, pătat>), *păstrāv* (*păstrav*, *păstrąg*, *păstrāvă*, *păstriv*, *păstrāv*, *păstrov*, *păstru*, *păstrug*, *păstruv*, *păstruve*, *prăstav*, *prăstāv*) [DLR – 7; Cihac – 2, Conev – 12 și Ciorănescu – 6 nu-l separă de cuvântul precedent, pe când DLR – 7 îl glosează aparte, indicând drept etimon bg. *păstrāva*. Același tratament adoptă și alte dicționare românești, trimitând ba la scr. [DU – 13], ba la bg. [DLR – 7, DEX – 14], sau la ambele [DLRM – 15, SDE – 16], iar Scriban – 17 mai invocă rusa, maghiara și neogreaca. Evident, e același cuvânt cu cel precedent. Diferențierea etimologică și înstrăinarea lor nu se justifică.

Aloetele radicale ale lui *mis-*, cu segmentele consonantice intacte (*mos-*, *mus-*), denotă și ele o concretizare etemică (<picuriu, atins, pătat>): *mosomur* (despre păsări) „cu penele pestrițe” [DLR – 7: et. nec.], *muscă* „burete – pestriț” [DLR – 7 îl confundă cu *muscă* (insectă) <lat. *musca*] (punctul de pornire nu e lat. *musca*, ci rad. autohton *mus-* (*mos-*), cu semnificația primară de <picur, strop, fărâma, cocoloș>, cf. *muscă* „smoc”; „pată” [DLR – 7], *muscoș* „numele unui motiv de cusătură pe ie” [DLR – 7: et. nec.], *mosor* „ghemotoc de semințe format pe firele de papură”; „gogoasă de stejar”; „umflătură rotundă și tare pe corpul omului” etc. [DLR – 7], *moscur* (*moscur*) „(oaie sau capră) de culoare albă și cu pete negre pe bot”; „(oaie sau capră) de culoare neagră și cu pete albe la urechi și pe bot”; (despre cai) „negru-alb, sur”; (despre câini) „vânat, înspicat, cu pete de culoare deschisă”; oaie albă”; (despre culori) „spălăcit” [DLR – 7: et. nec.] (indigen, eteme polare: <pătat, murdărit> și <sclicicios>).

De notat că *muscur* a fost apropiat, prin etimologie populară, de *muscă* <lat. *musca* în sintagma *iepure de muscă* „iepure de casă (alb și mic), „deraieră” în care Scriban – 17 întrevede vechiul *Mosc* „Moscova”; „Rusia”, cf. Țara Moscului, vulpe de Mosc etc.

Un spor de certitudine în privința indigenatului șirului aloetic *pestriș*, *pistrui* etc. oferă verbele *a pistosi* (*a pistroci*) „a sfârâma” [DLR – 7: et. nec.] și *a pistrela* „a împrășca” [DLR – 7: <*pistreală* <sl. *prěstrěľŭ*] (de fapt, formații indigene cu același radical *pis-*, etem: <a pica, a stropi, a arunca>; de altfel, și sinonimul indigen al lui *pistreală* (înv.) „distanță până la care poate ajunge o săgeată, un proiectil” [DLR – 7] – *jap* „distanță cât bate o piatră azvârlită cu o forță oarecare” [DA – 1: onom.] confirmă indigenatul pretinsului împrumut.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Academia Română, *Dicționarul limbii române*, serie veche (literele A – B, C, F – I, D – De, J, L – Lojniță), București, Socec et comp. și C. Sfetea, 1913-1949.
2. Cihac, A. de., *Dictionnaire d'étymologie daco-romane, I. Éléments latins comparés avec les autres langues romanes; II. Éléments slaves, magyars, turcs, grecs-modernes et albanais*, Franckfort A/M – Berlin – Bucarest, 1870, 1879.
3. Moșkov, Moško, *Un cuvânt românesc de origine cumană [întuneric] // SCL*, 1966, nr. 2, 235-239.
4. *Lesicon românesc-latinesc-unguresc-nemțesc, care de mai mulți autori în cursul a trizeci și mai multor ani s-au lucrat*, Buda [Budapesta], 1825.
5. Tiktin, H., *Rumänisch-deutsches Werterbuch, 2*, überarbeitete und ergänzte Auflage von Paul Miron, Wiesbaden, Otto Harrassowitz, 1985-1989.
6. Ciorănescu, Al., *Diccionario etimológico rumano*, Universidad de la Laguna, 1958-1966.
7. Academia Română, *Dicționarul limbii române*, serie nouă (literele M, N, O, P, R, S, Ș, T, Ț, V, W, X, Y, U, Z), București, EAR, 1965-2005.
8. Dal', Vladimir, *Tolkovyj slovar' živago veliko-russkago jazyka*, I-IV, Moskva, Gosudarstvennoje Izdatel' stvo Inostrannyh i natzional'nyh slovarej, 1955.
9. Bărbuț, Dorina, *Dicționar de grai oltenesc*, Chișinău, Mileniul III, 1990.
10. Udrescu, D., *Glosar regional Argeș*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1967.
11. Miklosich, Fr., *Die slavischen Elemente im Rumunischen*, Wien, 1862.
12. Conev, B., *Eziko vni vzaimnosti meždu bălgari i romăni*, Sofia, 1921.
13. Șăineanu, L., *Dicționar universal al limbii române*, ed. a VI-a, revăzută și adăugită, Craiova, Scrisul Românesc, 1929.
14. Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române*, ed. a II-a, București, Univers Enciclopedic, 1996.
15. Academia Republicii Populare Române, Institutul de Lingvistică din București, sub direcția prof. univ. D.Macrea. *Dicționarul limbii române moderne*, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1958.
16. Academia de Științe a R.S.S. Moldovenești, Institutul de Limbă și Literatură, *Scurt dicționar etimologic al limbii moldovenești*. Redactori: N. Raevschi, M. Gabinschi, Chișinău, Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1978.
17. Scriban, Aug., *Dicționaru limbii românești*, Iași, Presa Bună, 1939.